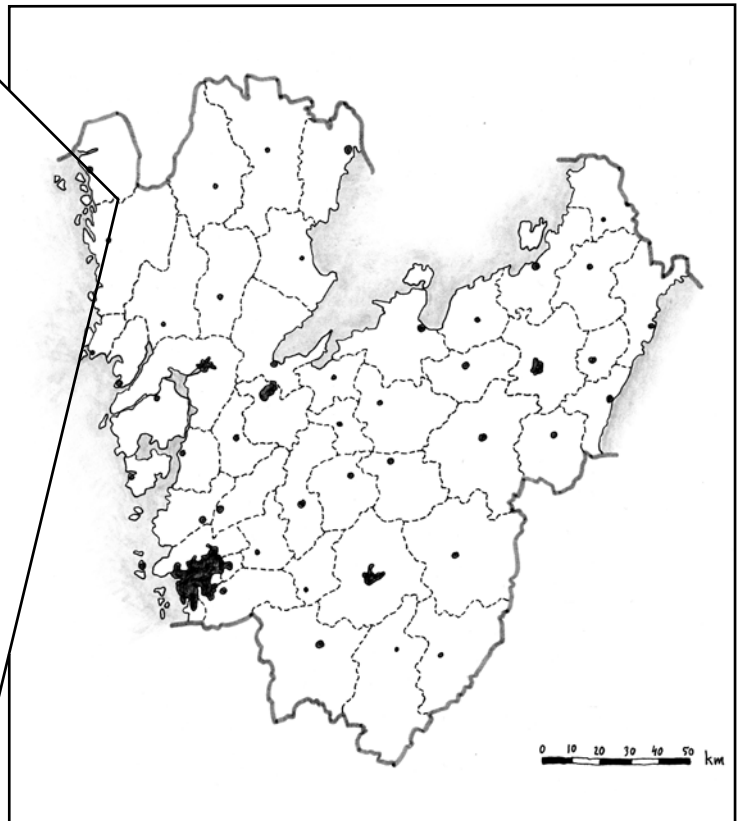
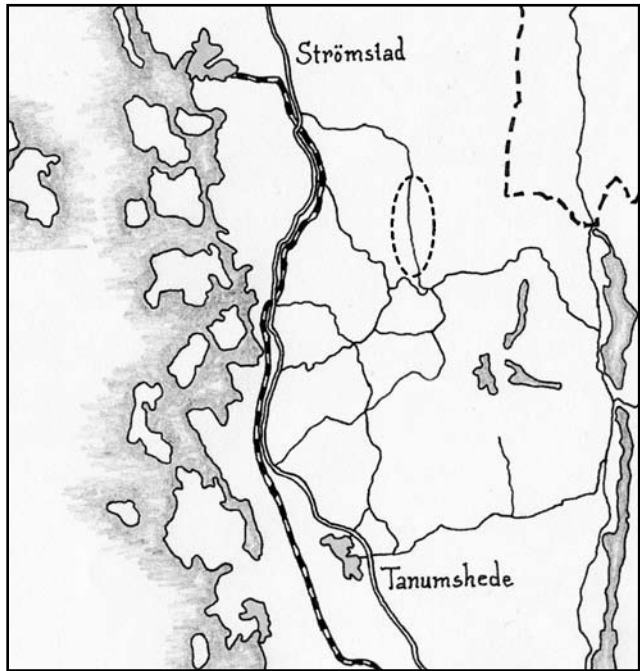

Väg 164. Arkeologisk förundersökning av Skee 1212, 1573, 1575, 1576 och 1577

**Benjamin Grahn-Danielson
och Stig Swedberg**

Väg 164

*Arkeologisk förundersökning av Skee
1212, 1573, 1575, 1576 och 1577*

*Benjamin Grahn-Danielson
och Stig Swedberg*

Väg 164. Arkeologisk förundersökning av Skee 1212, 1573, 1575, 1576 och 1577.

Rapport 2009:12

© Rio Kulturkooperativ 2009

Fastighet: Äng 1:13 m fl, Skee socken, Strömstads kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut dnr: dnr 431-12905-2009

Ek. karta: 09A7i.

Belägenhet i Rt-90 2,5 gon V: Norr 6537500 m, Öst 1244400 m

Höjd över havet: 50-65 meter

Beställare: Vägverket region Väst

Projektnummer: 937

Projektansvarig: Petra Rudd

Fältansvarig: Stig Swedberg

Övrig personal: Benjamin Grahn-Danielson och Karin Olsson

För personalens meriter hänvisas till Rio Kulturkooperativs hemsida.

Fältarbetstid: 2009-05-11 – 05-13

Arkiv: Rio Kulturkooperativ

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild: Vy över dalgången från Skee 1575

Orienteringskarta: Framställd av Rio Kulturkooperativ med data från Map Maker, FMIS samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av beställaren.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Rio Kulturkooperativ.

Redigering och layout: Optimal Press

ISSN 1652-1897

Sökord: Förundersökning, Skee, Valex, Rämne, väg 164

Rio Kulturkooperativ

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.riokultur.se

rio@riokultur.se

Innehåll

- 5. Sammanfattning*
- 5. Syfte*
- 5. Metod*
- 6. Undersökningsområdet*
- 6. Beskrivningar av fornlämningar och resultat*
- 8. Antikvarisk bedömning*
- 9. Källor*
- 11. Bilagor*
 - 1. Kartor*
 - 2. Schaktlista*

Väg 164

Arkeologisk förundersökning av Skee 1212, 1573, 1575, 1576 och 1577

Sammanfattning

I maj 2009 genomförde Rio Kulturkooperativ en kompletterande förundersökning inför breddning av väg 164 mellan Valex och Rämne, i Skee socken, Strömstad kommun, Västra Götalands län. Arbetet i fält skedde under tre dagar och undersökningen skulle fastställa omfattning och utbredning på fornlämningarna RAÅ nr 1212, 1573, 1575, 1576 och 1577 i Skee socken.

Rio Kulturkooperativ rekommenderar att boplatserna Skee 1212, 1575 och 1576 blir föremål för ytterligare undersökningar. Boplatserna Skee 1573 och 1577 bedöms inte ha tillräcklig potential för vidare undersökningar inom de delar som ligger inom aktuellt vägarbetsområde.

Syfte

Syftet med den kompletterande förundersökningen inom de olika undersökningslokalerna var att klargöra vilka lämningar som ligger inom vägområdet, deras innehåll och potential inför en eventuell slutundersökning. För Skee 1575 var syftet också att klargöra huruvida en stenpackning var en grav eller inte, och ifall tidigare registrerad hällristning krävde åtgärder innan borttagande.

Metod

Samtliga fornlämningar undersöktes med hjälp av maskinschaktning för att klargöra deras utbredning. Schakten som grävdes var mellan 2-15 meter långa, och rensades för hand, eller sållades, för att leta efter fynd. Totalt grävdes 29 schakt. Schakt 3-19, 22-29 grävdes med enkel skopbredd. Schakt 1-2 var oregelbundna i formen på grund av topografin medan schakt 20-21 grävdes med dubbel skopbredd för att leta efter anläggningar i boplatslämningen 1575:3. I 12 av schakten påträffades fynd, vilka dokumenterades i fält för att sedan återdeponeras. Anläggningar påträffades i schakt 1-2 och 20-21.

Schakt och anläggningar fotodokumenterades, beskrevs och mättes in med GPS.

Vid utredningen gavs anläggningarna nummer 0937:1-6 i Rio Kulturkooperativs databas. Eventuell förändrad status på lämningarna kommer att rapporteras till FMIS.

Undersökningsområdet

Undersökningsområdet utgjordes av tre mindre områden utmed väg 164 mellan Valex och Rämne, i Skee socken, Strömstad kommun. Undersökningsområdet bestod av åker- och ängsmark samt skogsmark med inslag av hygges- och myrmark. Samtliga områden maskinschaktades för att klargöra utbredning och omfattning av lämningarna. De berörda lokalerna har tidigare varit föremål för en förundersökning, se *Swedberg 1999b*.

Beskrivning av fornlämningar och resultat

Beskrivning av fornlämningarna och resultaten av den kompletterande förundersökningen presenteras nedan. För utförliga schaktbeskrivningar, se *bilaga 1*. Kartor över fornlämningarna och undersökningsområdena presenteras på illustrationerna 1-5.

Skee 1573

Fornlämningen är registrerad som boplats. Dateringen har varit oklar, och i syftet för undersökningen ingick det att datera lämningen bättre.

Åtta schakt grävdes med 7-25 meters mellanrum, se *illustration 2*. Inga fynd påträffades.

De olika lagren uppvisade stor påverkan från odling i modern tid. Tydliga plogspår gick att se i samtliga schakt och de övre lagren var därför kraftigt omrörda. I schakt 28 och 29 fanns skärvsten och mindre koncentrationer av kol, vilket insamlades som prov. I de flesta av de övriga schakten fanns det kol utspritt i de övre lagren. Resultatet föranleder inga förutsättningar för en datering.

Skee 1575

Fornlämningen bestod av tre undernummer 1575:1; en eventuell grav, 1575:2; en skålgropslokal och 1575:3; boplats, se *Illustration 3*.

I den södra delen av 1575 schaktades ett område för att försöka påträffa den förmodade graven, se *bilaga 1, schakt 1-2*. I undersökningsområdet, vilket utgjordes av igenväxande odlingsmark, gick det tydligt att se flacka diken vilket tolkades som dräneringsdiken mellan åkertegar. Vid en utredning 1999 registrerades en skålgrop, *Swedberg 1999a*. Denna besiktigades och ytterligare skålgropar eftersöktes. På berget fanns sprickbildningar, vilka kunde tolkas som skålgropar. Dessa bedömdes dock vara naturbildningar. Mot den bakgrunden bör även den tidigare registrerade skålgropen bedömas som naturbildning.

Inga anläggningar påträffades som kunde tolkas som en grav, istället har fyra andra anläggningar blivit dokumenterade:

Anläggning 0937:1: I en bergskreva uppdagades en 2 x 1 meter stor, väl-lagd stenpackning av 0,05-0,30 meter stora stenar. Flera av stenarna var skärviga. Skärvstensförekomst har tidigare registrerats inom boplatsen.

Anläggning 0937:2: I schakt 1 fanns en kol- och sotkoncentration som tolkades som en del av boplatsområdet.

Anläggning 0937:3: Det som hade förmodats kunna vara en grav, *Skee 1573:1*, bedömdes vara odlingssten. Stenen är lagd i en delvis jordfylld svacka intill odlingsmarken. Den har ingen tydlig struktur i uppbyggnaden.

Anläggning 0937:4: En yta med odlingssten från historisk tid grävdes fram i den södra delen av schakt 2. Stenarna var knytnävstora upp till 0,2 m

stora. Stenen har med stor sannolikhet deponerats från odlingsmark, till exempel en närliggande potatisåker. Lämningen bör ses som historisk.

I samråd med Länsstyrelsen upptogs två schakt, 20-21, inom den norra delen av den registrerade boplatslämningen 1575:3. Schakten grävdes med dubbel skopbredd för att försöka påträffa anläggningar. I schakt 20 fanns det över hela ytan flera stråk och diffusa områden med mörkare jord och kolrester. Dessa tolkades som delar av det kulturlager som noterats vid tidigare undersökningar. En boplatsgrop dokumenterades, 0937:5. Fynd av slagen flinta samt en bit glaserad keramik hittades i schaktet. I schakt 21 dokumenterades en anläggning, även den tolkad som en boplatsgrop, 0937:6. Fyllningen och färgen skiljde sig markant från den övriga jorden och eventuellt kan det röra sig om en härd, då det i anläggningen påträffades koncentrationer av kol. Resultatet föranleder inga förändringar av tidigare datering.

Skee 1212

Fornlämningen är sedan tidigare registrerad som boplats och det har tidigare inom fornlämningsområdet påträffats rikligt med flinta, se *Illustration 4*.

För att avgöra utbredning och omfattning på fornlämning 1212 grävdes fyra schakt. Schakt 3, 4 och 6 visade sig ha fyndförande lager medan schakt 5 innehöll torv ned till två meters djup. Lagerföljderna i schakten var väldigt varierande men två fyndförande lager kunde identifieras. Lager 2 var ett relativt ytligt sandlager, lager 3 framträdde på större djup, cirka 0,5-0,7 meter under markytan bestod av silt eller siltig sand. I Schakt 3, lager 2, påträffades två avslag och en övrigt slagen flinta. I schakt 4, lager 2, hittades ett retuscherat avslag, ett spån, en del övrig kärna, tre avslag varav två med spånkaraktär, tre övrigt slagen flinta, varav en svallad. I underliggande lager 3 påträffades ett svallat avslag och två övrigt slagen flinta varav en var bränd. Schakt 6 var fyndfattigt men en del av övrig kärna vilken var svagt svallad hittades i lager 3. Resultatet föranleder inga förändringar av tidigare datering.

Skee 1576

Fornlämningen är registrerad som boplats. Boplatsen är inom vägområdet, utöver själva vägen, även störd av grustäkter, se *illustration 5*.

I det skogsområde utmed vägen där 1576 är registrerad grävdes fem schakt på båda sidor om vägen för att klargöra utbredningen. I schakten 7 och 10 påträffades flinta:

Ett avslag med retusch, 14 avslag, sex övrigt slagen flinta, två svallade varav en omslagen därefter samt tre brända; respektive ett avslag. Typen och variationen av flintavfall visar på boplatsanknuten aktivitet. De övriga schakten var fyndtomma, se *bilaga 1*. Resultatet föranleder inga förändringar av tidigare datering.

Skee 1577

Fornlämningen är registrerad som boplats. Boplatsen är störd av väg och grustäkter, se *illustration 5*.

Cirka 200 meter norr om Skee 1576 finns ytterligare en boplats registrerad, *Skee 1577*. För att avgränsa boplatsen grävdes åtta stycken schakt på båda sidor om vägen. I schakten 12-15, 17-18 påträffades fynd av flinta: Schakt 12; tre avslag, 2 övrigt slagen flinta, 3 av dessa var svallade. Schakt

13; tre övrigt slagna, två splitter, fyra av dessa var svallade. Schakt 15: Ett avslag, fyra övrigt slagna, fyra av dessa var svallade. Schakt 17; två avslag varav ett spånliknande. Schakt 18; två övrigt slagen, båda svallade. Mängden fynd var förhållandevis liten med tanke på de undersökta ytorna och i jämförelse med fyndförande schakt vid Skee 1576. Vidare var andelen svallad flinta stor. Resultatet föranleder inga förändringar av tidigare datering.

Antikvarisk bedömning

Nedan presenteras den antikvariska bedömningen efter genomförd förundersökning samt de åtgärder som Rio Kulturkooperativ föreslår för de fortsatta undersökningarna utmed väg 164.

Skee 1573

I förundersökningens resultat framkommer ingenting nytt jämfört med tidigare utredningar. Inom vägområdet är lämningarna efter boplatsen mycket skadade av jordbruket och forskningspotentialen bedöms vara liten eller obefintlig. Inom vägområdet bedöms därför att inga vidare undersökningar av Skee 1573 krävs.

Skee 1575

Skee 1575:1, bedömd som grav/odlingsröse har bedömts som odlingsröse. Vid framtida undersökningar av boplatsen, Skee 1575:3, bör denna ingå som en del i boplatslämningarna. Hällristningen, Skee 1575:2, har bedömts vara en naturbildning. Inga vidare undersökningar bedöms därför nödvändiga.

Inom vägområdet har fem stycken anläggningar registrerats (0937:1-3 och 5-6) vid denna undersökning och ytterligare tre vid den tidigare förundersökningen. Området är därför intressant i sig och bör ingå i en slutundersökning, även om en stor del av boplatsen troligen ligger utanför vägområdet. De fynd av flinta som hittades i den norra delen av boplatsen kan vara en indikation på att ytan även ingått i ett mesolitiskt boplatskomplex, varför framtida undersökningar även bör inrikta sig på fyndförande lager. Avgränsningen mot norr bygger på topografin. Marken sluttar brant åt nordost och är delvis bortgrävd i grustag. Avgränsning mot söder baseras på resultat från tidigare undersökningar.

Skee 1212

De övre sandlagren innehåller rikligt med bearbetad flinta. Vid denna och tidigare undersökningar har bland annat retuscherade avslag, delar av spån och ett mikrosån framkommit. De underliggande lagren av silt är fyndförande men med färre fynd, varav fler är svallade. De lägre siltlagren har troligtvis utsatts för omlagringsprocesser. För förståelse av boplatsens karaktär och datering bör även de undre lagren ingå i en slutundersökning. Boplatsens utsträckning inom vägområdet avgränsas i söder av schakt 3 och 4, och gränsen borde rimligen gå där i mellan. Den norra utbredningen begränsas av den bergshylla där en hård dokumenterades i samband tidigare förundersökningar, se Swedberg 1999. De övre fyndförande lagren återfinns inte öster om väg 164. Vägen kan således utgöra en begränsning åt öster. Boplatsen är delvis skadad av grustag.

Skee 1576

Fornlämningen kunde avgränsas åt norr och söder men sträcker sig förmodligen tvärs över dalgången. Den del av lämningen som ingår i vägområdet bör undersökas vidare. Trots grustäkterna visar boplatsen en god forskningspotential och dess relation till närliggande boplatser bör uppmärksammas vid kommande undersökningar.

Skee 1577

Mängden och kvaliteten på fynden, tillsammans med få grävbara ytor vid sidan av vägen och grustag, samt påverkan från en meandrande bäcken inom området medför att den arkeologiska potentialen för vidare undersökningar är begränsad. Inom vägområdet bör därför boplatsen betraktas som slutundersökt efter genomförd förundersökning.

Källor

- Swedberg, Stig. 1999a *Arkeologisk utredning Väg 164 Rämne-Valex, Skee socken, Strömstad kommun.* Rapport 1999:9. Bohusläns museum.
- Swedberg, Stig. 1999b *Arkeologisk förundersökning Väg 164 Rämne-Valex, Skee socken, Strömstad kommun.* Rapport 1999:35. Bohusläns museum.

Bilagor

Bilaga 1. Kartor

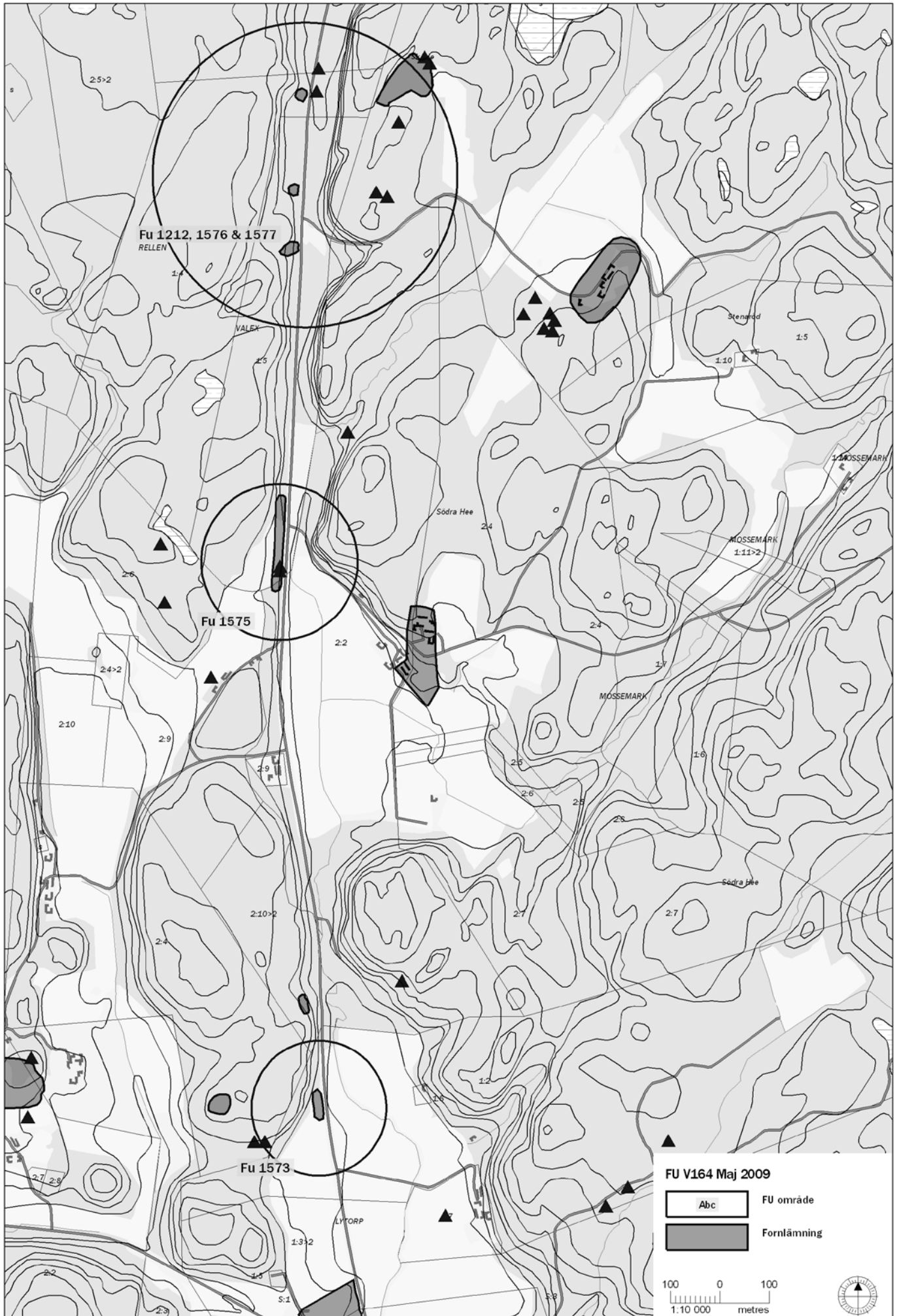

Illustration 1.

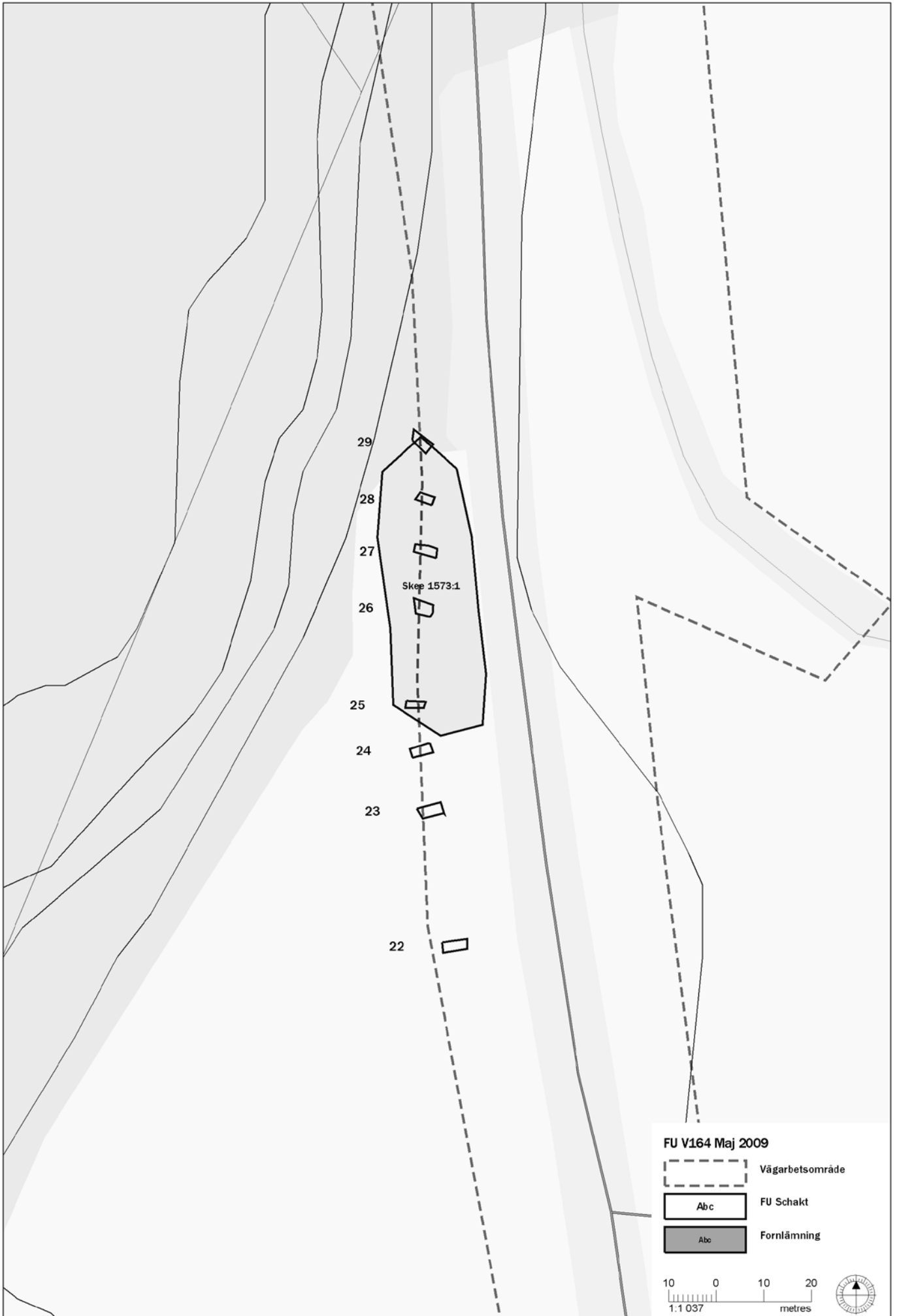

Illustration 2.

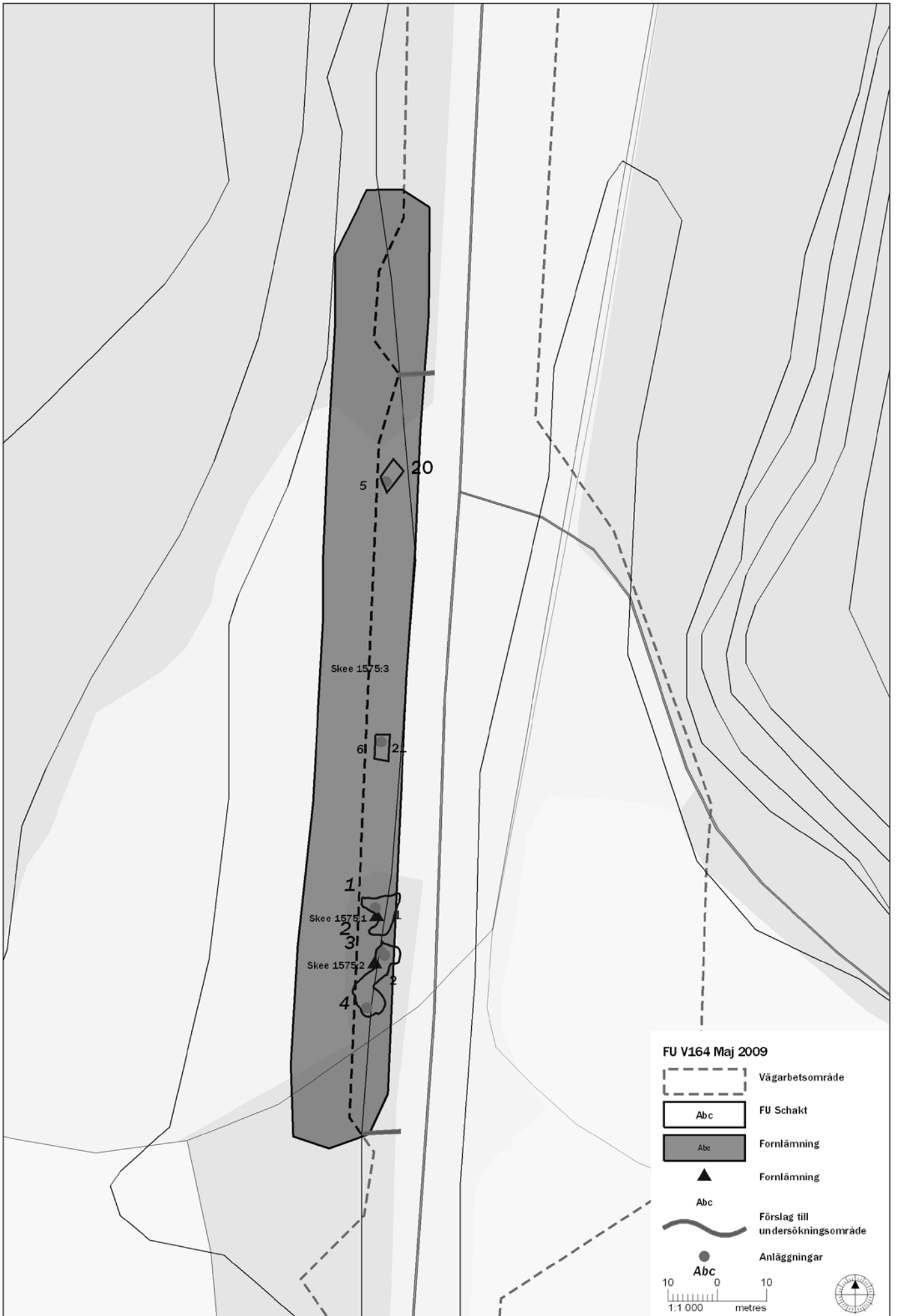

Illustration 3.

Illustration 4.

Illustration 5.

Bilaga 2. Schaktlista

Schakt	Längd	Djup	Område	Jordart	Lager	Anläggning	Fynd	Prov
1	10	0,4	Skee 1575	matjord	1; Humös sand	ja	-	-
2	15	0,8	Skee 1575	matjord	1; Humös sand	ja	-	-
3	3	1,2	Skee 1212	silt	1; 0-0,15, sandig humus. 2; 0,15-0,3, sand. 3; 0,3-0,7, humös silt. 4; 0,7-1,2 grå silt.	-	ja	-
4	3	1,3	Skee 1212	silt	1; 0-0,3, brun humös sand. 2; 0,3-0,6, gråbrun silt. 3; 0,6-0,8, brun humös silt. 4; 0,8-1,3, grå silt.	-	ja	-
5	2	2	Skee 1212	Torv	Torv	-	-	-
6	4	0,6	Skee 1212	silt	1; 0-0,3 humös silt. 2; 0,3-0,5 lera. 3; 0,5-0,6 silt.	-	ja	-
7	4	0,7	Skee 1576	grus	1; 0-0,05 skogsförna, 2; 0,05-0,10 urlakningshorisont. 3; 0,1-0,3 sand, 4; 0,3-0,5 grusig sand. 5; 0,5-0,6 grusig silt	-	ja	-
8	3	0,5	Skee 1576	silt	1; 0-0,05 Skogsförna. 2; 0,05-0,07 urlakningshorisont. 3; 0,07-0,12 siltig sand. 4; 0,12-0,27 grusig silt. 5; 0,27-0,5 silt.	-	-	-
9	2	0,9	Skee 1576	silt	1; 0-0,1 skogsförna. 2; 0,1-0,35, silt. 3; 0,35-0,55, lera. 4; 0,55-0,6, torv. 5; 0,6-0,9, lera	-	-	-
10	3	0,5	Skee 1576	silt	1; 0-0,05 Skogförna. 2; 0,05-0,2 silt. 3; 0,2-0,35 lerig silt. 4; 0,35-0,5 siltig lera.	-	ja	-
11	4	0,6	Skee 1576	sand	1; 0-0,15 Skogsförna. 2; 0,15-0,25 silt. 3; 0,25-0,6 siltig sand.	-	-	-
12	3	0,8	Skee 1577	silt	1; 0-0,1 Skogsförna. 2; 0,1-0,15 sand. 3; 0,15-0,25 humös silt. 4; 0,25-0,45 sandig silt. 5; 0,45-0,6 silt. 6; 0,6-0,8 grusig sand.	-	ja	-
13	4	0,8	Skee 1577	silt	1; 0-0,1 skogsförna. 2; 0,1-0,3 grusig sand. 3; 0,3-0,7 silt. 4; 0,7-0,8 siltig sand.	-	ja	-
14	3	0,7	Skee 1577	sand	1; 0-0,1 skogsförna. 2; 0-0,3 sand. 3; 0,3-0,6 grusig sand. 4; 0,6-0,7 silt.	-	ja	-

Schakt	Längd	Djup	Område	Jordart	Lager	Anläggning	Fynd	Prov
15	4	0,65	Skee 1577	silt	1; 0-0,1 Skogsförna. 2; 0,2-0,3 mycket humös sand. 3; 0,3-0,45 grusig sand. 4; 0,45-0,65 silt. 5; 0,65- siltig lera.	-	ja	-
16	2	0,5	Skee 1577	silt	1; 0-0,1 Skogsförna. 2; 0,1-0,5 Sand. 3; 0,5- sandig silt.	-	-	-
17	3,5	0,55	Skee 1577	silt	1; 0-0,05 skogsförna. 2; 0,05-0,15 sand. 3; 0,15-0,55 sandig silt.	-	ja	-
18	4	0,45	Skee 1577	sand	1; 0-0,1 matjord. 2; 0,1-0,2 grusig sand. 3; 0,2-0,45 siltig sand.	-	ja	-
19	2	0,6	Skee 1577	silt	1; 0-0,1 Skogsförna. 2; 0,1-0,15 sand. 3; 0,15-0,40 humös silt. 4; 0,4-0,55 grusig sand. 5; 0,55-0,6 siltig sand.	-	-	-
20	6	0,55	Skee 1575	sand	1; 0-0,15 matjord. 2; 0,15-0,3 sand. 3; 0,3-0,55 silt.	ja	ja	ja
21	7	0,35	Skee 1575	lera	1; 0-0,25 matjord. 2; 0,25-0,35 lera.	ja	-	ja
22	4	0,25	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,25 lera.	-	-	-
23	4	0,25	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,25 lera.	-	-	-
24	4	0,25	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,25 lera.	-	-	-
25	4	0,25	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,25 lera.	-	-	-
26	4	0,25	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,25 lera.	-	-	-
27	5	0,4	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,4 lera.	-	-	-
28	5	0,4	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,4 lera.	-	-	-
29	5	0,4	Skee 1573	lera	1; 0-0,2 matjord. 2; 0,2-0,4 lera.	-	-	-

